

RAPORT DE ACTIVITATE A APL BOROĞANI
pentru 2015

Prezentat în cadrul

ADUNĂRII GENERALE A CETĂŢENILOR
SATULUI BOROĞANI
din 21 februarie 2016

Stimați consăteni. Onorată asistență.

În perioada electorală v-am promis că fiind primar, periodic voi veni în fața Dumneavoastră, ca să vă comunic onest și responsabil, ce etape am parcurs, în ce stadiu suntem, cât am făcut din ce ne-am angajat și ce urmează. Iată că astăzi sunt în fața Dvstră pentru a mă ține de cuvânt, și nu numai.

Tradițional, în activitatea fiecăruia dintre noi, obișnuim să facem unele totaluri, să tragem niște concluzii, să vedem cu grijă ce a fost rău și ce a fost bine pe parcursul anului trecut, ca să ne organizăm pentru activitatea de mai departe. Acest scop îl are, de fapt, adunarea de astăzi, acest scop îl au rapoartele pe care le veți asculta astăzi, inclusiv cel pe care vi-l propun atenției Dvstră.

Raportul conține informații despre activitatea primarului, Primăriei, a Consiliului Local Borogani, a instituțiilor din teritoriu, precum și o dare de seama privind starea economică și socială a satului. În întocmirea raportului foarte mult m-am bazat pe problemele pe care le-ați enumerate Dstră în fișele pe care Vi le-am transmis prin consilieri. Cu această ocazie mulțumesc consilierilor pentru implicare, dar și tuturor cetățenilor care au fost receptivi. M-am străduit maxim posibil să răspund la întrebările înaintate.

Consider ca datele prezentate în raport pot oferi cetățenilor satului o imagine generală asupra activității noastre în anul 2015, asupra modului și eficienței rezolvării problemelor comunității locale.

Principala preocupare a mea, a întregului aparat de specialitate din cadrul Primăriei satului, a Consiliului Local Borogani, în anul 2015, a fost gospodărirea eficientă a satului, a bugetului local și, nu în ultimul rând, bunăstarea cetățenilor din Borogani.

Anul 2015 a fost un an foarte dificil, anevoios, atât pe plan economic, cât și politic și, din acest motiv, mai mult ca oricând a fost nevoie de efort maxim pentru acumularea surselor în bugetul Primăriei și, totodată de bună gestionare, gospodărire, folosire a acestor surse minime de care dispunem. Din păcate, problemele cu care se confruntă republica și-a lăsat amprenta și asupra rezolvării unor probleme din teritoriu.

Pentru început, am să fac o analiză a structurii organizaționale a APL din s. Borogani.

APL Borogani este reprezentată de Primărie și Consiliul Local. Primăria este reprezentată de către primar cu aparatul de 5,5 unități, dintre care 1 secretar al Consiliului Local, 1,5 percepatori fiscali, 1 inginer cadastral, 1 contabil-șef, 0,5 specialist recrutare. Pe lângă Primărie activează serviciul Asistență Socială cu 1,5 unități. Conform statutului, atribuțiilor legale, Consiliul Local este organul local DELIBERATIV, adică organul care primește decizii, în conformitate cu legislația în vigoare, iar primarul, împreună cu funcționarii primăriei este organul executiv local, adică execută, îndeplinește deciziile aprobate de consiliu.

În gestiunea Primăriei sunt 5 instituții din teritoriu, și anume:

1. Grădinița „Andrieș”
2. Casa de Cultură
3. Muzeul
4. Bibliotecile: biblioteca publică și cea pentru copii
5. Colectivul –model „Busuioac Moldovenesc” care activează pe lângă Casa de Cultură

În afară de aceste instituții, activitatea cărora este gestionată, monitorizată de către primărie, în teritoriu mai activează:

1. Liceul Teoretic „Grigore Vieru”

2. Gimnaziul „Vasile Badiu”
3. Centrul de Sănătate

Aceste instituții sunt la autogestiune, adică de sinestătător își planifică și cheltuie sursele financiare, precum și desinestătător își planifică și desfășoară activitatea statutară. Primăria și aceste instituții sînt în relație de colaborare și nu de subordonare.

În afară de instituțiile menționate mai sus, în teritoriu activează și Oficiul Poștal care se subordonează filialei Leova a Î.S. „Poșta Moldovei” și Postul de Poliție care se subordonează Inspectoratului de Poliție Leova cu care Primăria colaborează în vederea acordării de servicii calitative cetățenilor din sat.

De fapt, de cum funcționează toate aceste instituții enunțate mai sus, depinde, în mare parte, calitatea vieții cetățenilor din sat.

Reieșind din cele enunțate mai sus, în continuare voi face o analiză a activității APL și a instituțiilor din subordine pe parcursul anului 2015.

Am să încep cu AP, și anume, cu Consiliul Local. După cum am spus, una dintre verigile APL este Consiliul Local Borogani. Consiliul Local Borogani este constituit din 13 consilieri: Bratușanu Tatiana, Buzilă Vladimir, Cacealapa Mihail, Carp Ion, Cașu Stepanida, Cojocaru Vasile, Culeac Elena, Hurciuc Ion, Hurciuc Liliana, Lungu Ion, Malanciuc Veaceslav, Paiu Vasile, Paiu Victor .

Conform Regulamentului privind constituirea și funcționarea Consiliului Local BOROĞANI, în scopul eficientizării activității consiliului local sunt constituite și funcționează 3 comisii consultative de specialitate ale consiliului:

- Comisia economico-financiară – 5 membri;
- Comisia agricultură și industrie, protecția mediului, amenajarea teritoriului, construcții - 5 membri;
- Comisia învățămînt, protecția socială, drept, cultură, turism, tineret, sport – 5 membri;

Pe parcursul anului 2015 s-au desfășurat 4 ședințe ordinare ale CL Borogani și 2 extraordinare. Principalele probleme abordate în cadrul ședințelor consiliului au fost::

- Aprobarea, executarea bugetului primăriei;
- Aprobarea planului de activitate a APL Borogani;
- Repartizarea terenurilor pentru construcția caselor;
- Acordarea ajutoarelor sociale, financiare, cetățenilor;
- Evidența terenurilor agricole, repartizarea lor, arendarea, vînzarea etc.
- Acumularea plăților pentru impozitul funciar, pentru arenda terenurilor agricole în conformitate cu contractele de arendă;
- Starea criminogenă în sat;
- Fondarea Întreprinderii Municipale „Sevicii Comunale Borogani”;
- Stabilirea taxelor locale, a taxelor pentru servicii;
- Aprobarea cotelor impozitului funciar și a impozitului pe bunurile imobiliare;
- Implementarea proiectului „Construcția Sistemului de Aprovizionare cu Apă Potabilă a satului Borogani”
- Cu privire la Programul de susținere a comunităților pentru managementul durabil și integral al pădurilor și sechestrarea bioxidului de carbonului prin împădurire;
- Asigurarea transparenței în activitatea APL;

Toate chestiunile puse în discuție, în prealabil, sunt examinate în ședință de comisie, care este obligată să dea un aviz – pozitiv sau negativ pentru consiliu.

Pe parcursul anului au fost adoptate 74 de decizii. Deciziile adoptate de către Consiliul local se îndeplinesc de către Primar, împreună cu aparatul primăriei și cu conducătorii instituțiilor din teritoriu, inclusiv și cu consilierii în calitate de membri ai diferitor comisii. În acest scop, în a II-a jumătate a anului, din momentul investirii în funcția de primar am întreprins un șir de acțiuni, printre care:

- Ședință cu agenții economici, comerciali, cu cetățeni, în vederea asigurării curățeniei și amenajării pe teritoriul gestionat de către aceștia;
- Împărțirea satului în 13 sectoare și desemnarea consilierilor responsabili de aceste sectoare;
- Verificarea evidenței achitării contribuției pentru apă prin întocmirea listelor pe sectoare a cetățenilor care au achitat contribuția și informarea cetățenilor de către consilieri în timpul vizitelor întreprinse la domiciliul;
- Am organizat o ședință cu persoanele care folosesc cota valorică a cetățenilor din sat, în cadrul căreia, persoanele respective au fost informate despre modalitățile prevăzute de lege pentru a-și legaliza activitatea în aceste edificii. Tot în acest scop a fost constituită o comisie care s-a deplasat la fața locului și a întocmit acte de constatare că într-adevăr aceste persoane desfășoară activitate în aceste construcții.
- Am efectuat vizite de lucru în toate instituțiile din teritoriu, pentru a identifica problemele cu care se confruntă și a găsi soluții pentru înlăturarea sau, cel puțin, diminuarea acestora;
- Am înaintat demersuri organelor raionale, centrale pentru înlăturarea erorilor în perfectarea titlurilor de proprietar de teren, precum și pentru perfectarea bunurilor imobile, pașaportului tehnic al Primăriei ș.a.
- Am organizat și desfășurat concursul pentru ocuparea funcției de director al Grădiniței din localitate;
- Am informat cetățenii și am facilitat perfectarea dosarelor pentru primirea compensației producătorilor de fructe și struguri din localitate;
- Am informat și organizat cetățenii pentru a beneficia de consultare și servicii la locul de trai în domeniile „Agricultură”, „Cadastru”, „Asistență socială” în cadrul echipei mobile a Biroului Comun de Informații și Servicii.

Pentru a monitoriza îndeplinirea deciziilor Consiliului Local, țin să Vă aduc la cunoștință, că la începutul fiecărei ședințe a Consiliului Local, secretarul Consiliului, Dna Grosu Tatiana, informează consilierii despre realizarea deciziilor ședinței trecute.

O altă verigă a APL este Primăria. Despre activitatea aparatului primăriei voi vorbi în continuare.

Primăria, pe lângă faptul că asigură îndeplinirea deciziilor Consiliului Local, oferă servicii tuturor cetățenilor din sat, gestionează patrimoniul localității, asigură acumularea veniturilor, asigură gestionarea eficientă a surselor financiare.

În localitatea Borogani, la moment, sunt 4309 cetățeni. **Dintre aceștia:**

- **Copii pînă la 16 ani: 861, adică 21,5%;**
- **Tineri (17-35 de ani): 1144, adică 28,6%;**
- **Maturi, inclusiv pensionari: 1995, adică 49,5%;**

Avem 1200 de gospodării.

Situația demografică în anul 2015 a fost determinată de o ușoară scădere a populației față de anul 2014:

	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015
S-au născut	51	66	60
Au decedat	54	50	53
Înregistrat căsătoria	36	34	21

În anul 2015 au fost primiți în audiență 2275 de cetățeni, în medie câte 10 cetățeni pe zi. Acest număr este calculat în baza actelor înregistrate, dar dacă luăm în calcul că de multe ori cetățeanul vine după consultare, atunci numărul este cu mult mai mare. Folosindu-mă de ocazia că astăzi în sală este un număr mare de cetățeni, țin să vă amintesc că pentru a asigura calitate muncii primăriei sunt stabilite două zile de primire: Joi și marți. Vă rugăm, maxim posibil, să vă organizați astfel ca să vă adresați anume în aceste zile. Vă mulțumesc anticipat pentru înțelegere.

Activitatea în problemele percepției fiscale, este realizată de către 2 percepători fiscali: dl. Sandu Ion, angajat pe 1 salariu, și dl Gavril Petru, angajat pe 0,5 sal. La acest compartiment țin să vă aduc la cunoștință că aproximativ 1/3 din bugetul primăriei este format din banii acumulați din impozite. Dacă bugetul primăriei pentru 2015 a fost de 3447155 lei, atunci 971855 lei, adică 28% din buget provin din acumulările locale, adică din plata pentru impozite și taxele locale. Din păcate, suntem satul cu cele mai mari restanțe la achitarea impozitelor. Avem 344847 lei restanțe.

Informația privind calcularea și colectarea impozitelor
pe anul 2015

nr d/o	Indicatorii	Clasificația bugetară	Calculat/lei	Achitat/lei	%	Restanță/lei
1	Impozitul funciar pentru loturile de pe lângă casă	114/3	37693	40013	106,2	18539,0
2	Impozitul funciar pentru terenurile cu destinație agricolă cu excepția GȚ	114/1	109466,0	111556,45	101,9	-
3	Impozitul pentru pășuni	114/6	19600,0	19580,50	99,9	5596,0
4	Impozitul pentru terenurile cu destinație agricolă ale GȚ	114/7	359590	374252,0	104,1	314628,0
5	Impozitul pe bunurile imobiliare ale persoanelor fizice	114/11	12680,0	13536,0	106,8	6084,0
	Total		539029,0	558937,95	103,7	344847,0
1	Arenda pentru terenurile cu destinație agricolă	121/32	46778,0	52963,0	113,2	-
2	Arenda bazinelor acvaticice	121/31				
	1. Golden Fish		44865,0	48000,0	106	-
	2. Răzeșie		20425,0	20425,0	100	-
	3. Sanduleac Ion		37500	2000,0	53	1750,0
	4. Țilea Ion		2239,0	2239,0	100	-

La capitolul restanțe menționez că din suma de 344847,0 lei, 79781,0 lei sunt penalități. Și aici ași vrea să vă întreb: Suntem noi oare așa de bogați ca să nu mai ducem contul banilor și să achităm așa bani în zadar? Alt aspect important este că din 395 de restanțieri, 262, adică aproximativ 2/3 sunt decedați. În acest sens, mă adresez persoanelor care folosesc pământul părinților, a bunilor, a rudelor decedate cu îndemnul ca să urgenteze procesul de întocmire a moștenirii, deoarece folosirea imobilelor, a pământurilor, în cazul de față, fără a avea la mână un act juridic prin care sunteți declarat moștenitor legal, este clasată ca activitate ilicită, în afară de

aceasta, persoanele, proprietarii de terenuri sau persoane care folosesc terenurile în calitate de potențiali moștenitori, trebuie să cunoască că drept sancțiune pentru neplata în termen vor fi penalizați. Penalitățile cresc zilnic, și dacă până la 31 decembrie 2015 penalitatea alcătuia 0,02 din sumă, atunci, începând cu 1 ianuarie 2016, penalitatea a crescut de 3 ori. O altă sancțiune pentru cetățenii care au teren agricol și nu achită impozitul funciar, conform legii, este sechestrat terenul și vândut în scopul acumulării de surse pentru achitarea datoriilor. Un alt moment negativ pentru aceste persoane este și faptul că în conformitate cu legislația în vigoare, dacă un timp îndelungat nu este stabilit un moștenitor legal, nu sunt achitate impozitele, conform legii, acest bun este declarat fără stăpîn și, ulterior acest bun devine proprietate a statului. E important să știți că în cazul decesului unei rude a cărei potențial moștenitor sunteți, procedura de întocmire a moștenirii este fără judecată, dacă se acționează în primele 6 luni de la deces.

Activitatea în reglementarea regimului funciar și activitatea agenților economici din teritoriu este realizată de către inginerul cadastral, Dl. Carp Dumitru.

Administrația Publică Locală Borogani dispune de o suprafață totală de 6543,72ha, din care:

- teren cu destinație agricolă – 3931,05 ha
  - terenul satului - 298,34 ha
  - terenul destinat industriei- 19,18 ha
  - **terenul fondului silvic – 764,01 ha, dintre care 391,4 ha – SA Iargara, 372,61 ha –**

Primăria

- terenul fondului apelor – 123,32 ha
- **terenul fondului de rezervă – 1339,62 ha.**
- **fînețe**

În anul 2015 în teritoriu au activat:

- Gospodării Țărănești: 107 – 161 ha
- Centre comerciale: 14
- Întreprinderi: 15

Din fondul de rezervă a primăriei, 69,42 ha-teren agricol și 40,2 ha de pășuni, sunt date în arendă la 16 persoane din teritoriu, încheiate și înregistrate contracte de arendă pe un termen de trei ani și de 30 de ani (33,22ha) Au fost corectate suprafețele la terenurile agricole pe mai multe sectoare, conform titlurilor primite. În teritoriu avem date în arendă 4 bazine acvatice cu suprafața totală de 82,16 ha, încheiate acorduri adiționale de modificare a contractului de arendă conform Legii nr.108 din 17.12.2009 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului.

În anul 2015 în primăria s.Borogani s-au petrecut 3 licitații cu strigare, unde au fost date în arendă 21,42 ha de teren agricol; au fost vândute 3,37ha de teren agricol la prețul de 43238 lei, a fost vândut edificiul nefinisat de pe stadionul satului-68000 lei.

Pe lângă primărie, după cum am menționat anterior, activează și **serviciul asistența socială**. Sunt angajați 2 asistenți sociali la 1,5 salarii și 2 lucrători sociali pentru deservirea la domiciliu.

De acest serviciu beneficiază 18 persoane. Bătrânii singuratici sînt vizitați la domiciliu de 2-3 ori pe săptămână. Sunt ajutați să-și acumuleze lemne de foc pentru sezonul rece. Bătrînii permanent au nevoie de procurarea produselor alimentare, industriale, medicamente, iar în caz de necesitate este chemat medicul la domiciliu. Pensia este dusă bătrînilor la domiciliu. Toamna sînt ajutați să strîngă roada, să prelucreze pămîntul de pe lângă casă. Dacă situația este dificilă li se face pachetul de acte pentru a beneficia de ajutor social, indemnizația pentru căldură sau pentru ajutor material pentru procurarea medicamentelor. Bătrînii au nevoie uneori de un sfat să fie ascultați, înțeleși deoarece majoritatea timpului îl petrec în singurătate. În toamnă asistentul social, lucrătorii sociali împreună cu șeful de post au vizitat 26 de persoane la domiciliu: familii social vulnerabile, bătrâni singuratici, persoane țintuite la pat. S-a verificat dacă pentru bătrînii

singuratici nu există nici un pericol de îngheț în casa de locuit. S-a constatat că majoritatea bătrânilor au rezerve de lemne. Din partea primăriei au fost acordate câte o remorcă de lemne defoc pentru 2 bătrâne singuratice.

Alt serviciu este asistența personală. De acest serviciu beneficiază 8 persoane.

Din categoria prestațiilor sociale acordate în teritoriu sunt:

– **Indemnizații pentru familiile cu copii:**

▲ **indemnizația unică la nașterea copilului (primul copil 3100 lei, al doilea și următorul copil 3400 lei)**

▲ **indemnizația lunară pentru creșterea/îngrijirea copilului:**

până la împlinirea vârstei de 3 ani - în cazul persoanelor asigurate – 30 % din venitul realizat

✓ **până la împlinirea vârstei de 1,5 ani - în cazul persoanelor neasigurate (care n-au achitat fondul social) – 440 lei**

▲ **alocații sociale pentru deces - 1100 lei**

▲ **alocații sociale pentru copiii adoptați - 600 lei /lunar**

▲ **alocații sociale pentru copii în cazul pierderii întretinătorului - în dependența de venitul realizat de întretinător**

▲ **suport financiar de stat : pensionari (cu 30 ani stagiul de cotizare) - 180 lei**

pensionari (mai puțin de 30 ani de cotizare) - 100 lei

invalidizii gr.I și copii invalizi - 180 lei

invalidizii gr.II – 120 lei

invalidizii gr.III – 100 lei

Pe anul 2015:

- La 9 mai Primăria a organizat o activitate de comemorare a tuturor participanților la conflictele armate: în cel de-al II-lea Război Mondial, în Războiul din Afganistan, conflictul armat din Cehoslovacia, dar și pentru participanții la înlăturarea consecințelor avariei de la Cernobîl. A fost pregătită o masă de pomenire a eroilor căzuți în timpul evenimentelor respective, cheltuielile au constituit 1500 lei. Fiecărui veteran și văduvă de război i-a fost acordat un suport bănesc de la 100 lei până la 250 de lei, în total 3500 lei. Din fondul local pentru susținerea populației au fost acordate 5000 lei pentru 1 veteran al celui de-al II-lea Război Mondial

- La 1 iunie, de Ziua Copiilor, copiilor înscriși în listele grădiniței li s-au acordat 2000 de lei din partea primăriei pentru procurarea de dulciuri, jucării, iar pentru toți copiii din sat care au participat la sărbătoarea organizată la casa de cultură a fost acordată suma de 250 de lei pentru procurarea înghețatelor. Din fondul local pentru susținerea populației au fost acordate 12400 lei pentru 31 de familii, câte 400 lei fiecarei.

- În decursul anului 2015 au primit ajutor social 160 de familii, suma totală 123421 lei. Aceste familii au beneficiat și de APPRA, suma fiind de 50400 lei. 130 de familii au beneficiat de APPRA, lunar câte 315 lei, suma totală fiind 43470 lei.

- Au fost întocmite pachete de documente pentru ajutor material la familii cu probleme de sănătate. Suma totală 30200 lei, au beneficiat – 39 de persoane.

- Pentru luna septembrie s-a întocmit lista elevilor din familii social vulnerabile, pentru școlarizare – 31 de copii au primit câte 400 de lei fiecare, în total - 12400 lei.

- Pentru luna octombrie s-a întocmit lista persoanelor cu vârsta înaintată după 85 de ani, care nu beneficiază de ajutor social. Au beneficiat 11 persoane câte 500 lei, în total 5500 lei.

- La 3 decembrie - Ziua persoanelor cu dizabilități, s-a întocmit lista a 37 de persoane, care nu au beneficiat pe parcursul anului de alt ajutor bănesc fiecare a primit câte 400 lei de la fondul local de susținere a populației. În total 14800 lei.

- De compensații nominative pentru transport au beneficiat 20 de persoane - inv.gr.I- 18 lei/lunar/ invalid+18 lei lunar/însoțitor--432 lei anual, suma totală-8640 lei, 122 persoane inv.gr.II – 18 lei/lunar – 216 lei/anual, suma totală -26352 lei și invalizi din copilărie pînă la vârsta de 18 ani -13 persoane, cîte 18lei/copil+18 lei pentru însoțitor/lună- 432 lei anual, suma totală – 5616 lei. Compensațiile se acordă de două ori pe an, în lunile iunie și decembrie.

Categoria	Instituția	Suma totală	Nr.persoanelor.
15 februarie – invalizii, participanți la Războiul din Afganistan	Fondul local de susținere a populației	1000	1
26 aprilie- participanții la lichidarea consecințelor catastrofei de la Cernobîl	Fondul local de susținere a populației	3000	3
9 mai-veteranii și văduvele participanților la război.	Fondul local de susținere a populației Primăria s. Borogani	5000 lei 5000 lei	21pers.
1 iunie-Ziua Internațională a Copilului	Fondul local de susținere a populației. Primăria s. Borogani	12400 lei 22500 lei	31 familii
1 septembrie	Fondul local de susținere a populației	12400 lei	31 copii
1 octombrie - ziua persoanelor în etate.	Fondul local de susținere a populației	5500 lei	11 pers.(de la)
3 decembrie - ziua persoanelor în etate	Fondul local de susținere a populației	14800 lei	37 pers.
Ajutor social	Bugetul statului	150794 lei+50000 lei APRA	160 familii
Ajutor pentru perioada rece a anului	Bugetul de stat	43470 lei	138 familii
Anchete ajutor material	Fondul local de susținere a populației	30200 lei	39 pers
Compensații nominative pentru transport - Inv.gr.I - inv.gr.II - Inv. copii	Fondul local de susținere a populației	8640 lei 26352 lei 5616 lei	20pers.+20 însoțit. 122 pers. 13 pers.+13 însoțit.

O altă categorie de instituții sunt instituțiile de învățămînt.În teritoriu sunt 3 la număr. După cum am menționat anterior, în gestiunea primăriei, din această categorie de instituții este Grădinița “Andrieș”. În grădiniță activează 6 grupe:

- 3 grupe mijlocii (mixte);
- 1 grupă mare;
- 2 grupe pregătitoare

Colectivul pedagogic este constituit din 10 cadre didactice: 7- cu studii superioare și 3 cu studii medii special. Cele 7 cadre didactice cu studii superioare au grad didactic II. Alți angajați sunt: 1 asistentă medical, 1 conducător muzical, 14 lucrători auxiliari La moment, sunt înscriși în liste 215 copii.Vreau să vă atrag atenția că după proiect, pot fi acceptați maximum 140 de copii. Din acest motiv apar multe conflicte între părinți și administrația grădiniței. Reieșind din posibilitățile pe care le avem astăzi sunt înscriși copiii de la 4 ani. Cei mai mici, de la3, la 4 ani,

selectiv, luând ca bază faptul dacă părinții sunt sau nu angajați în câmpul muncii. În sensul școlarizării copiilor, conform Regulamentului cu privire la organizarea obligatorie a pregătirii copiilor către școală este obligatoriu să fie înscriși la grădiniță copiii de la 5 la 7 ani,

În privința alimentației: Zilnic fiecare copil este alimentat de 16,05 lei, dintre care 5,35 lei este plata de la părinți, iar 10,70- din bugetul instituției. Cu referire la calitatea alimentației vă aduc la cunoștință că în meniu, conform analizei meniurilor, zilnic este inclus unt, lapte. Dacă o zi se include pește, atunci altă zi - carne. De 2 ori în săptămână-brânză de vaci, chefir. O dată în săptămână se include în meniu plăcinta, o dată budinca.

În ceea ce privește asigurarea condițiilor fizice în grădinița, țin să menționez că pe parcursul anului au fost reparate blocurile sanitare, cu suportul financiar al Guvernului României. Problema ce necesită a fi soluționată în acest sens, este aprovizionarea grădiniței cu apă. Au fost făcute mai multe propuneri din partea administrației grădiniței. Până la urmă s-a luat decizia de a asigura grădinița cu apă din fântâna arteziană a satului. Ceea ce urmează să finisăm săptămîna care vine.

Tot la capitolul apă, vă aduc la cunoștință că anul acesta urmează să fie construită pe teritoriul grădiniței o stație de filtrare a apei, pentru a asigura instituția cu apă potabilă.

Celelalte două instituții de învățămînt din teritoriu, adică Liceul Teoretic "Grigore Vieru" și Gimnaziul "Vasile Badiu" sunt instituții publice. Iar pentru cei ce nu cunosc, vreau să menționez că bugetul lor se calculează în bază de formulă și cu cît în instituție sunt mai mulți elevi, cu cît numărul elevilor într-o clasă este mai mare, cu atît instituția este mai bogată financiar. Nu am să fac o analiză detaliată, din lipsă de timp, dar și pentru că instituțiile sunt la autofinanțare.

Totuși, țin să vă asigur că la Borogani sunt create condiții optime pentru desfășurarea procesului instructiv-educativ în școli: avem condiții fizice, avem cadre didactice calificate, ceea ce nu orice localitate are, avem bază didactico-materială foarte bună. De aceea trebuie să apreciem și să beneficiem în continuare de serviciile calitative oferite de instituțiile de învățămînt. Mă refer în mod special la posibilitatea oferită copiilor noștri de către Liceul Teoretic „Grigore Vieru” de a-și continua studiile liceale în sat, scutindu-vă pe Dstră de cheltuieli inutile suplimentare, de griji interminabile, iar copiilor asigurîndu-le confort, siguranță, studii de calitate. Rămîne ca noi, părinții să ne învățăm copiii să ne respecte, să se gîndească și la dezavantajele care apar odată cu plecarea la studii liceale în altă instituție din altă localitate, din altă țară, la doar 15 ani. Folosindu-mă de ocazie, țin să dezmint zvonurile precum că liceul s-a închis- Liceul nu s-a închis. Dacă elevii și părinții decid anul acesta ca absolvenții clasei a <IX-a să-și continue studiile în sat, atunci avem tot dreptul să deschidem clase liceale. Important este ca cel puțin să se adune elevi de o clasă, adică 25 de elevi.

Despre activitatea Oficiului Poștal.

Oficiul Poștal deservește 800 de invalizi și pensionari. Pensionarilor ce au vîrsta mai mare de 80 de ani, precum și invalizilor de gradul I, li se aduce pensia acasă. În afară de acordarea pensiilor O.P oferă o gamă largă de servicii:

- Încasarea plăților pentru credite, a plăților pentru servicii comunale, achitarea prestațiilor sociale, transferuri de bani,, scrisori, colete. Abonarea la ziare. În 2015 au fost abonați la ziare-627, la reviste- 120

Despre cultura. Cea mai mare bucurie pentru săteni în acest domeniu este faptul că în 2015 am reușit să creăm condiții pentru odihnă în această sală mare de concerte..În 2015ca angajați ai Casei de Cultură au activat 1 director, 1 sal. Dl. Hurciuc Ion. Un conducător artistic, 1 unitate, doi îngrijitori de încăperi, 1 paznic.. Începînd 2016, la Casa de Cultură au fost înfăptuite schimbări în cadre. Reieșind din faptul că activități în Casa de Cultură se desfășoară mai mult de sărbători, că igienizarea spațiilor se face nu mai mult de o dată în zi, dar și din motivul că în timpul manifestațiilor este nevoie de mai multe brațe de muncă, s-a micșorat numărul îngrijitorilor de încăperi de la 2 la 1, cu condiția ca să fie angajați 2 persoane pentru a asigura

calitate muncii. În acesta fel a fost posibilă angajarea unui specialist în lucrul cu tineretul, de la 1 februarie. De necesitatea angajării unui specialist în lucrul cu tineretul, nu cred că se îndoiește cineva, mai ales că tineretul alcătuiește aproximativ a 3-a parte din populație.

Pe parcursul anului au fost organizate și petrecute măsuri:

- sărbătorile de iarnă;
- 8 martie;
- 9 mai;
- 1 iunie - ziua copiilor;
- Sărbătoarea Ziua Republicii; Limba noastră;
- Hramul satului;

Mi-ași dori ca la aceste sărbători să participe cât mai mulți cetățeni, ca sursele investite, efortul colaboratorilor Casei de Cultură și ai primăriei să nu fie în zadar.

Pe lângă Casa de Cultură activează colectivul folcloric „Busuioc Moldovenesc”, care a devenit cartea noastră de vizită, reprezentându-ne cu demnitate la diverse manifestații culturale: Forumul Internațional Agricol – Cahul; Concert de ziua oamenilor cu dizabilități – Chișinău.; Festivalul Folcloric „De la lume adunate” – Leova; Festival folcloric „De urat v-am mai ura”.

Muzeul și casa mare care se află în Casa de cultură, et. II, au fost gazde tuturor oaspeților din sat, care au fost impresionați de sutele de exponate ce sunt în colecție.

Despre activitatea bibliotecilor: În sat activează 2 biblioteci- biblioteca publică și biblioteca pentru copii. Începând cu luna ianuarie bibliotecile au fost transferate în incinta Centrului de Sănătate, etajul I, unde a fost făcută reparație capitală: au fost tencuiți, vopsiți pereții, schimbate ferestrele, schimbat lenoleumul, reparată rețeaua electrică. Suma reparației capitale este de 35000 lei. Orarul de activitate: de luni până vineri, de la 9.00-16.00, duminică, de la 10.00- 14.00. Sîmbătă- zi de odihnă. Este important ca să știți că biblioteca publică, pe lângă faptul că oferă un fond bogat de carte, asigură accesul gratuit la internet, posibilitatea de a lucra la calculator. Fondul de carte al bibliotecii publice alcătuiește 7850. Anul acesta fondul a fost completat cu încă 479 de cărți. Fondul de carte al bibliotecii pentru copii este de 7140 cărți. Anul acesta fondul a fost completat cu 254 de cărți. Nu-mi rămîne decăt să Vă îndemn să treceți pagul cât mai des bibliotecilor și, în același timp să vă îndemnați copiii să beneficieze de bogăția spirituală pe care o avem pe rafturile bibliotecilor.

Stimați consăteni, în perioada electorală am venit în fața D-stră cu o serie de angajamente. Țin să Vă asigur că din prima zi de activitate în calitate de primar, direct sau indirect imi îndeplinesc promisiunile făcute.

Astfel în această jumătate de an, am întreprins o serie de măsuri pentru asigurarea funcționalității instituțiilor din teritoriu, despre activitatea cărora v-am vorbit anterior:

1. Am creat condiții de activitate Oficiului Poștal prin incheierea unui contract de comodat cu filiala Leova a Î.S.”Poșta Moldovei” cu condiția că întreprinderea „Poșta Moldovei” face reparație capitală a încăperii acordate. Astfel am reușit să creăm condiții foarte bune de lucru pentru angajații oficiului Poștal, pentru cetățenii din sat, dar și, indirect, pentru funcționarii primăriei.

2. Am investit 30563,0 lei, pentru a crea condiții cetățenilor din sat în Centrul de Sănătate prin reparația capitală a pragului Centrului de Sănătate;

3. Am creat condiții angajaților bibliotecilor publice și pentru copii, dar și copiilor și cetățenilor din sat, în calitate de cititori, prin faptul că am acordat un spațiu adecvat, ferit de umezeală, fără mucegai, în sediul Centrului de Sănătate.

4. Am reușit să dăm un aspect frumos, decent sediului Primăriei prin construcția gardului, reparația capitală a prispei, prin reparația cosmetică a fațadei. Fapt ce se înscrie în acțiunile de asigurare și ridicare a imaginii satului, precum și în aspectul amenajării satului. În același context, țin să menționez că la 13 noiembrie 2015 în cadrul unui seminar raional al secretarilor în cadrul căruia s-a verificat domeniul stare civilă, localitatea a fost reprezentată cu demnitate de către cei implicați: primar, secretar, directorul Casei de Cultură, angajații Oficiului Poștal, angajații muzeului, membrii colectivului-model „Busuioc Moldovenesc”, precum și cele 5 familii: Paiu Grigore și Nadejda, care în anul 2015 și-a sărbătorit 40 de ani de căsătorie, Talai Vasile și Maria care în anul 2015 și-a sărbătorit 40 de ani de căsătorie, Lefter Alexei și Vasilina cu 30 de ani de căsătorie, Cibotaru Ion și Elena- 20 de ani de căsătorie, Gabroveanu Adrian și Oxana – 10ani de căsătorie.

5. Am izbutit să creăm condiții pentru odihna locuitorilor satului în Casa de Cultură prin realizarea lucrărilor de reparație capitală a sălii de concerte, lucrări ce erau cu mari restanțe la momentul când am fost investită în funcție.

6. Am întreprins o serie de acțiuni în scopul amenajării și salubrității satului. În acest scop am pornit campania „BOROGANI-LOCALITATEA TA CURATĂ”, realizând o serie de acțiuni:

- elaborarea și distribuirea foilor volante, a avizelor în scopul sensibilizării populației;
- Discuții individuale cu cetățenii , inclusiv prin implicarea șefului de post;
- Defrișarea arborilor uscați de pe teritoriul satului în baza autorizației Inspecției ecologice;
- Plantarea arborilor în centrul satului fără cheltuieli din buget, grație implicării în proiectul național „Programul de susținere a comunităților pentru managementul durabil și integral al pădurilor și sechestrarea carbonului prin împădurire”

7. Înregistrarea Î.M. „Servicii comunale Borogani”. De fapt, această întreprindere a fost constituită, pornind de la solicitările cetățenilor de a organiza încărcarea și transportarea deșeurilor la gunoiștea autorizată. În statutul întreprinderii însă, reieșind din necesitățile cetățenilor, am inclus mai multe genuri de activitate: **Repararea echipamentelor electrice, Lucrări de instalații tehnico-sanitare, de alimentare cu gaze, de încălzire, Lucrări de tîmplărie , Lucrări de instalații electrice, Captarea, tratarea și distribuția apei, Activități de pompe funebre și similare, servicii de transport.**

8. Am realizat o revizie a terenurilor din rezerva primăriei, împreună cu agenții economici din teritoriu, în scopul depistării terenurilor folosite ilicit. Terenurile identificate au fost scoase la licitație și întocmite contracte dearendă.

9. Am pornit procedura de legalizare a cotei valorice, lucru ce decurge destul de anevoios, în primul rînd din motivul că lipsesc multe din actele necesare în arhiva, și pentru că unele persoane care folosesc bunurile nu doresc să se legalizeze, văzînd în aceasta un lucru negativ. De fapt, în acest context, țin să Vă spun că la ședința Consiliului Local nr.5 din 10 decembrie 2015 s-au aprobat deciziile cu privire la constituirea comisiei de transformare a cotelor părți valorice din proprietate comună în procente. și cu privire la acordarea dreptului de gestiune economică a terenurilor aferente bunurilor imobile cote valorice persoanelor care la moment folosesc aceste imobile, fapt ce obligă aceste persoane să achite impozitul și arenda terenului aferent imobilului, dar îi asigură și prioritate în caz de scoatere la licitație a acestor terenuri.

10. Am asigurat continuarea implementării proiectului „«Construcția sistemului de alimentare cu apă a satului Borogani,». În acest sens, în primul rînd, am organizat o ședință comună cu toți factorii implicați: reprezentanții întreprinderii care execută lucrările, consiliile din sat, funcționarii ai aparatului primăriei. Am studiat documentația proiectului. Împreună cu subantreprenorul și responsabilul tehnic am făcut o evaluare a stării reale de lucru. În rezultat am constatat o serie de probleme ce urmează a fi soluționate. Astfel, în urma executării lucrărilor de curățare a sondei de pe șes, s-a constatat că debitul este cu mult mai mic decît fusese prognozat, indicat în pașaportul sondei. În scopul rezolvării acestei probleme ce a apărut, ne-am adresat cu un demers la Întreprinderea de Stat OGEOM care este specializată în domeniul apelor subterane ale Moldovei. Din partea acestei întreprinderi a fost în teritoriu un specialist – geolog,

care a constatat că fântînile vechi sunt imposibil de readus în funcție și deaceia este făcută propunerea de a forța o nouă sondă. Cred că, pînă la urmă, este o decizie rezonabilă, deoarece chiar și dacă am fi restabilit fântîna de la chimicație, s-ar ajunge cam la aceleași cheltuieli cu cele pe ntru construcția celei noi. Unicul dezavantaj este că ne va lua mai mult timp. Acest lucru însă nu afectează implementarea proiectului pînă la capăt. Este bine să somdăm altă fântînă, căci o vom sonda aproape de turnuri, care vor fi în regiunea brigăzii dlui Cojocar. În acest mod vom economisi bani pentru electricitate și țeava. Paralel, trebuie să continuăm construcția sistemului, dar pentru aceasta este nevoie de surse pentru a achita contribuția. Consilierii v-au prezentat o informație estimativă a derulării proiectului. Astfel costul total al proiectului este de **1111486,49 lei**. Au fost cheltuiți 7587200 lei. Anul acesta am valorificat 3mln. de lei. Rămîne de valorificat 3524286 lei, din care 528642,9 trebuie să fie contribuția. Urmează să fie construită restul conductei- 9,42 km, apr. ¼ din total, să fie instalate 2 turnuri, instalate cămine de beton. Vă îndemn, stimați consăteni, să aveți încredere și să achitați contribuția pentru apă, așa cum ați achitat-o și pînă acum, la primărie. Vă asigur că dacă achităm contribuția, avem șanse reale să finisăm proiectul pînă la finele anului 2016 La moment se întreprind lucrări de completare a fântînilor, de verificare a traseului construit. Urmează să fie pompată apa de la fântînile de la garaj în turnul din partea Rusiei. Pînă la jumătatea lunii martie vor fi finisate aceste lucrări și se va putea de făcut conectările pînă la contor. Săptămîna viitoare grădinița va fi conectată la traseul de apă.

Consider că multe au fost făcute, dar și mai multe rămîne să le facem pe viitor. Totodată, trebuie să fim conștienți că totul nu este posibil să facem imediat. Trebuie să facem ceea ce este prioritar.

Din propunerile Dvstră am reușit să identificăm prioritățile. Deci, pentru 2016 ne propunem următoarele priorități:

1. Elaborarea Strategiei de Dezvoltare a satului 2016-2020, act necesar pentru buna organizare și desfășurare a activității APL, precum și o condiție pentru potențiale finanțări extrabugetare.

1. Finisarea implementării proiectului „Construcția sistemului de alimentare cu apă a satului Borogani,”.

2. Pietruirea unui drum local și întreținerea tuturor drumurilor locale

3. Lichidarea gunoiștelor neautorizate

4. Documentarea posesorilor de cote valorice

5. Corectarea erorilor în perfectarea titlurilor de proprietar de teren (Blocul202)

6. Gestionarea eficientă a fondului forestier

7. Asigurarea curățeniei în sat.

8. Amenajarea centrului satului, înverzirea satului. La acest capitol, pentru a facilita îndeplinirea acestei decizii, vin cu propunerea ca astăzi să luăm următoarele decizii:

- Se interzice pășunatul în centrul satului;(ovine-900, bovine, cabaline- (600)
- Se interzice aflarea în libertate a păsărilor în centrul satului, în cimitire, pe teritoriul instituțiilor publice din teritoriu; (prejudiciu cauzat spațiilor verzi ale localității)

9. Implicarea cetățenilor, tinerilor în viața satului

10. Crearea condițiilor de odihnă

11. Informarea cetățenilor

12. Iluminarea stradală. Cu privire la iluminarea stradală vreau să menționez

că din experiența altor sate, această problemă e soluționată diferit. La Cociulia, unde vedem că e foarte bine pus la punct mecanismul asigurării satului cu lumină pe timp de noapte - fiecare gospodărie achită cîte 10 lei lunar, adică 120 de lei anual pentru acest serviciu. Cu banii acumulați sunt achitate toate cheltuielile ce țin de acordarea acestui serviciu, inclusiv plata

pentru energia electrică. În alte localități acest serviciu este achitat de către sponsori, cetățeni din sat cu venituri mai mari. Vă îndemn să Vă spuneți părerea ca să luăm astăzi o decizie concretă.

13. Utilarea și asigurarea funcționării unui cabinet fizioterapeutic în localul Centrului de Sănătate.

14. Asigurarea protecției și utilizării durabile a pășunelor. În acest scop deja la 11.02.2016 am desfășurat o ședință cu ciobanii din sat, la care au fost invitați și reprezentanți ai inspectoratelor raionale: fiscal, ecologic, de poliție. În cadrul acestei ședințe ciobanii au fost informați despre prevederile legale cu privire la pășunat. Conform regulamentului cu privire la pășunat: Pășunatul se încheie în prima decadă a lunii noiembrie(Sf. Dumitru) și nu se admite înainte de ultima decadă a lunii aprilie sau prima decadă a lunii mai(Sf. Gheorghe). Propun ca astăzi adunarea Generală a Cetățenilor să ia decizia ca toți cetățenii din sat să respecte acest termen de pășunat.

15. Elaborarea Regulamentului cu privire la acordarea titlului de „Cetățeanul de Onoare” s satului Borogani.

16. Asigurarea ordinii publice în localitate prin instituirea Gărzii Populare.

17. Acordarea serviciului de întocmire a testamentului. În acest context, Vă aducem la cunoștință că acest serviciu va fi acordat, începând cu 1 martie în Primărie, de către Dna Grosu Tatiana, secretar al Consiliului Local.

Bineînțeles că aceste priorități, stimați cetățeni, trebuie să fie priorități pentru fiecare dintre noi, dacă ne dorim, cu adevărat schimbarea. fiecare om trebuie să fie implicat în acțiunile care îl privesc, să nu aștepte să facă cineva ceva pentru el. Fiecare trebuie să aibă inițiativă, să își dorească să schimbe ceva, să pună mâna să facă, nu doar să vorbească. Să facă curat, să plătească taxe, să nu arunce gunoaie, să planteze copaci. Altfel zis, fiecare dintre noi trebuie să contribuie prin ce poate .

Stimați consăteni, am lăsat în urmă încă un an de activitate a primăriei, a instituțiilor subordonate, un an, în care sunt conștientă că am sperat la mai mult decât am reușit să facem, dar Vă asigur că am făcut tot ce a fost omenește posibil ca să onorăm încrederea ce ne-a fost acordată.

Știu că trăim într-o lume în care vrem ca lucrurile să se miște repede și rezultatele să fie imediate, într-o lume în care este greu să ceri cuiva încredere și răbdare, și totuși, Vă cer asta. Nu pentru mine, ci încredere și răbdare unii cu alții și cu noi înșine, ca consăteni, pentru că doar cu răbdare și încredere putem reuși, putem crește calitatea vieții în satul Borogani.